

KLOKA LISTAN

Expertrådet för gastroenterologiska sjukdomar
Stockholms läns läkemedelskommitté

Nyheter Matsmältningsorgan och Anemi

Matsmältningsorgan

- Utgår: Vi-Siblin, Ranitidin
- Upptas för specialiserad vård: Vistaprep

Anemi

- Utgår: Monofer
- Upptas: Ferinject, Niferex enterokapslar

Matsmältningsorgan

Funktionell dyspepsi

Två termer att hålla isär

- Dyspepsi
 - Symptomkomplex som beror på organiska eller funktionella tillstånd inom magsäcken och angränsande regioner av mag-tarmkanalen
- Funktionell dyspepsi
 - Innebär att besvären inte orsakas av någon bakomliggande påvisbar sjukdom

Funktionell dyspepsi

Diagnostiseras med Rome IV-kriterierna

Symtomdebut minst ett halvår bakåt i tiden och symtom de senaste tre månaderna

- Minst ett av följande:
 - a. Besvärande fyllnadskänsla efter måltid
 - b. Tidig mättnadskänsla
 - c. Smärta i epigastriet
 - d. Brännande känsla i epigastriet

och

- Inga hållpunkter för organisk orsak som förklarar symtomen (vid gastroskopi)

Funktionell dyspepsi

Vid lätta till måttliga besvär

Livsstilsåtgärder såsom att äta små portioner, långsamt och ofta.
Fysisk aktivitet och stresshantering är viktigt.

Vid uttalade besvär

amitriptylin

Amitriptylin ..., Saroten

Amitriptylin kan användas då smärta är dominerande symtom.

Börja med 10 mg till natten, öka med 10 mg var 10:e dag till avsedd effekt.

Funktionell dyspepsi

Behandla inte funktionell dyspepsi med PPI
Sätt ut PPI-behandling när godkänd indikation saknas

Protonpumpshämmare

Indikationer för behandling med protonpumpshämmare

- Gastroesofageal refluxsjukdom
- Ulcussjukdom
- Ulcusprofylax
- Eradikering av helicobacter pylori

Gastroesofageal refluxsjukdom

Hälsosamma levnadsvanor

Vid refluxsjukdom finns evidens för positiv effekt av viktnedgång hos överviktiga, rökstopp samt av höjd huvudända under sömn.

omeprazol

Omeprazol ..., Omecat, Omestad,
Omezolmyl

Utgår

Ranitidin

Ranitidin utgår som rekommendation vid gastroesofageal reflux då läkemedlet inte ingår i läkemedelsförmåner, vilket de effektivare protonpumpshämmarna gör.

Ulcussjukdom

HP-positivt duodenal- och ventrikelulcus

omeprazol

Omeprazol ..., Omecat, Omestad, Omezolmyl

+

amoxicillin

Amoxicillin ..., Imacillin

+

klaritromycin

Clarithromycin ..., Klacid

Omeprazol 20 mg x 2 + amoxicillin 1 g x 2 + klaritromycin 500 mg x 2 i 7 dygn.

Därefter behandlas ventrikelulcus med omeprazol 20 mg x 1 till gastroskopiverifierad sårläkning.

Ulcusprofylax

Hos patienter som tidigare haft ulcus kan ulcusprofylax med protonpumpshämmare övervägas vid:

- behandling med ASA i lågdos
- eller*
- långtidsbehandling med cox-hämmare.

Steroidbehandling i öppenvård motiverar inte ulcusprofylax med protonpumpshämmare!

Val av protonpumpshämmare – omeprazol

Effekten och säkerheten hos de olika protonpumpshämmarna är likvärdig.

Esomeprazol kostar mer än omeprazol och innebär i de flesta fall onödigt kraftfull syrahämning.

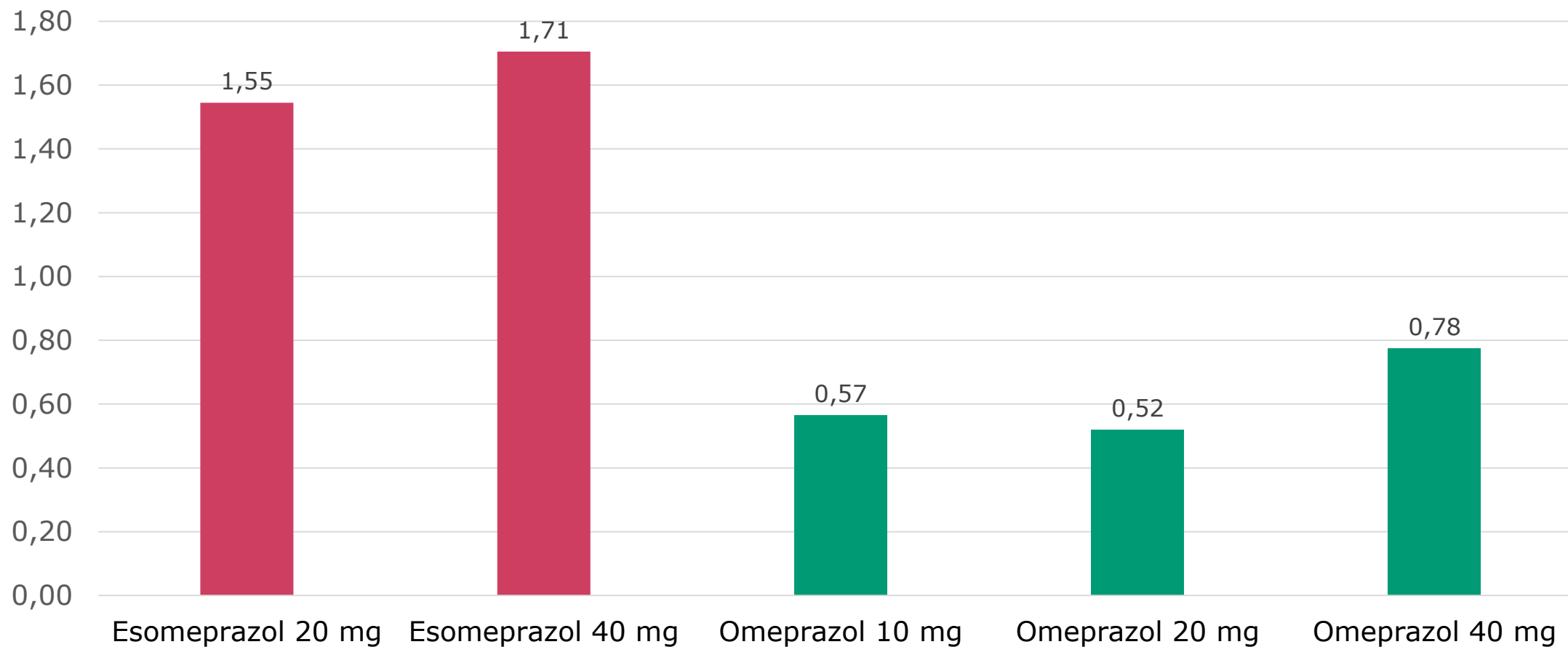
Omeprazol är väldokumenterad och har stor sortimentsbredd.

Jämförelse omeprazol och esomeprazol

Kostnad (kr) per tablett i 100-förpackning för periodens vara

Genomsnitt jan-feb 2019, källa TLV

Protonpumpshämmare

Numbers needed to harm

Händelse	NNH
Samhällsförvärvad pneumoni	333
Clostridium Difficile infektion	1 294
Fraktur	644
Njurpåverkan	33 [*] - 1108 ^{**}

* Sänkning av eGFR > 30%

** ESRD eller död

Protonpumpshämmare

Utsättning av protonpumpshämmare

- Informera patienten om att avslutandet av behandlingen kan medföra risk för symtom av förhöjd syrasekretion (rebound).
- PPI-behandling kan oftast avslutas utan nedtrappning, men om det inte lyckas kan nedtrappning provas.
- Vid eventuella utsättningsymtom ges antacida.

Diarré

Diarré

loperamid

Loperamid ..., Dimor, Imodium

Koleretisk diarré

kolestyramin

Kolestyramin, Questran, Questran Loc

Förstoppning hos vuxna

Hälsosamma levnadsvanor

Kost med högt fiberinnehåll.

Regelbunden fysisk aktivitet, till exempel löpning eller rask promenad.

Utgår **I första hand**

ispaghula

sterkuliagummi

~~Vi-Siblin, Vi-Siblin S~~

Inolaxol

I andra hand

laktulos

makrogol

+ *elektrolyter*

Laktulos ..., Duphalac

Lacrofarm, Laxido, Laximyl, Laxiriva,
Laxogol, Movicol, Moxalole, Omnicol

Förstoppning hos vuxna

Tilläggsbehandling vid behov

laurylsulfat

Microlax

natriumpikosulfat

Cilaxoral

Kan användas även för långtidsbehandling utan risk för påverkan på den normala tarmfunktionen.

IBS – Irritable Bowel Syndrome

- 10 – 15 % av den vuxna befolkningen har IBS
- 300 000 personer i SLL har IBS
- 50% söker vård för sina IBS-besvär
- 25-50% av de patienter som remitteras till gastroenterolog har IBS
- Debut ofta i de yngre vuxenåren
- 2/3 är kvinnor

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Förstoppning som dominerande avföringsrubbnig, IBS-C

Utgår **I första hand**

ispaghula

sterkuliagummi

~~Vi-Siblin, Vi-Siblin-S~~

Inolaxol

I andra hand

makrogol + elektrolyter

Lacrofarm, Laxido, Laximyl
Laxiriva, Movicol, Moxalole,
Omnicol

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Diarré som dominerande avföringsrubbnig, IBS-D

loperamid

Loperamid ..., Dimor, Imodium

IBS – Irritable Bowel Syndrome

Buksmärta

Främst vid IBS-D

amitriptylin

Amitriptylin ..., Saroten

Börja med 10 mg till natten, öka med 10 mg var 10:e dag till avsedd effekt. Kan orsaka förstoppning och är inte lämpligt vid förstoppningsdominerad IBS. Beakta även övriga antikolinerga effekter, särskilt hos äldre.

Specialiserad vård

Vid svår IBS-C

linaklotid

Constella

Anemi

Anemi

B12-brist

cyanokobalamin

Behepan, Betolvex, Betolvidon

Folsyrabrist

folsyra

Folsyra ..., Folacin, Folvidon

Anemi – järnbrist

I första hand – peroral behandling

järnsulfat

Duroferon depottablett

Nytt

ferroglycinsulfat

Niferex enterokapsel

Vid sväljsvårigheter

ferroglycinsulfat

Niferex orala droppar

Anemi – järnbrist

I andra hand – intravenös behandling

Vid kortare behandlingsintervall och låg dos (<200 mg)

järnsackaros

Venofer inj

Nytt

Vid längre behandlingsintervall och hög dos (>500 mg)

järnkarboxymaltos

Ferinject inj

Utgår

järnisomaltosid

Monofer inj